

Zpráva o šetření

ve věci nepřemístění do jiné věznice z důvodu nemožnosti pracovního zařazení

Pan A., nar. xxx (dále jen „stěžovatel“), t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Heřmanice, nesouhlasil se zamítnutím svých dvou žádostí o přemístění z Věznice Heřmanice do Vazební věznice Olomouc.

A. Shrnutí závěrů

Vazební věznice Olomouc nepochybila, když zamítla dvě stěžovatelovy žádosti o přemístění z důvodu nemožnosti pracovního zařazení.

Zamítnutí žádosti o přemístění do věznice nacházející se blíže místu pobytu blízkých osob nelze odůvodnit nemožností pracovního zařazení žadatele, pokud v původní věznici není pracovním zařazen, anebo mu dlouhodobě není přidělována práce.

B. Skutková zjištění

Stěžovatel podal dvě žádosti o přemístění do Vazební věznice Olomouc (dále také jen „věznice“), a to dne 19. 12. 2017 a následně dne 4. 4. 2018. Z vyjádření věznice vyplývá, že obě žádosti byly po projednání v odborné komisi věznice zamítnuty z důvodu nemožnosti pracovního zařazení, konkrétně z důvodu nedostatečné kvalifikace, nedostatečné zdravotní klasifikace a především z důvodu absence volného pracovního místa.

Z další komunikace s věznicí vyplynulo, že by stěžovatel s ohledem na své vzdělání byl kvalifikován k výkonu práce ve věznici. S ohledem na mlčenlivost věznice nevedla, v čem spočívaly nedostatky ve zdravotní klasifikaci. Z vyjádření stěžovatele, že je práce schopen, a vzhledem k tomu, že byl ve Věznici Heřmanice pracovním zařazen, lze však předpokládat, že by zdravotní klasifikaci splňoval i ve Vazební věznici Olomouc. Stěžovatel ve svém vyjádření také uvedl, že mu zdravotní klasifikace nebrání ve výkonu běžných prací (údržba, úklid atp.). Z vyjádření věznice tak vyplynulo, že primárním důvodem zamítnutí žádostí bylo plné obsazení pracovních míst odsouzenými ve Vazební věznici Olomouc.

O přemístění stěžovatel žádal z rodinných důvodů, protože jeho matka dlouhodobě trpí bolestmi zad, bratr se pohybuje pouze na vozíku a sestra trpí epilepsií. Rodina žije ve městě X.

Stěžovatel měl podle svého vyjádření pouze jednu návštěvu ve Věznici Heřmanice za uplynulých 6 let výkonu trestu. Stěžovatel má před sebou dalších 6 let výkonu trestu.

Stěžovatel byl od 4. 9. 2017 pracovním zařazen jako pracovník šicí dílny u externí společnosti. Podle jeho vyjádření mu však nebyla práce přidělována od března 2018 z důvodu poklesu poptávky po práci ze strany externí společnosti.

C. Právní hodnocení

Účelem výkonu trestu odnětí svobody je mj. působit na odsouzené tak, aby snižovali nebezpečí recidivy svého kriminálního chování a vedli po propuštění soběstačný život v souladu se zákonem.¹

O tom, do které věznice odsouzený nastoupí, rozhoduje soud. O dalších přesunech při výkonu trestu již rozhoduje sama Vězeňská služba ČR.²

Při přesunech během výkonu trestu by měla Vězeňská služba ČR zohledňovat druh programu zacházení s odsouzeným v konkrétní věznici, možnost poskytovat nebo zajišťovat potřebné zdravotní služby a podle možností též přihlížet k tomu, aby odsouzený vykonával trest co nejlépe místu pobytu blízkých osob.³

Pracovní zařazení odsouzeného a udržování rodinných vazeb jsou dva ze základních prvků resocializačního úsilí při výkonu trestu odnětí svobody.⁴

V ideálním případě by měl být odsouzený pracovníčně zařazen a umístěn ve věznici co nejlépe místu pobytu blízkých osob. To však není vždy možné z objektivních důvodů (počet pracovních míst, typ věznice, do které byl odsouzený zařazen atp.). V takových situacích je nutné snažit se naplnit oba prvky resocializace co možná nejvíce. Kromě návštěv jsou prostředkem podporujícím udržení rodinných vazeb korespondence či telefonování.

Věznice Heřmanice je od města X. vzdálena 115 km a je dobře dostupná po dálnici, návštěvy rodiny tedy nepovažují za zásadně ztížené. Možnost korespondence a telefonování v zákonných mezích měl stěžovatel bez omezení. Zároveň byl stěžovatel v této věznici pracovníčně zařazen. Jeden prvek resocializace byl tedy naplněn zcela, druhý částečně.

Stěžovateli však v březnu 2018 přestala být přidělována práce, avšak nebyl z práce vyřazen. Formálně tak byl pracovníčně zařazen, ale reálně do práce nedocházel a nepobíral pracovní odměnu. Z toho důvodu odpadl jeden z prvků resocializace, avšak přidělením práce by mohl být zase kdykoliv obnoven.

Při dlouhodobém nepřidělování práce však důvod pro umístění ve Věznici Heřmanice odpadá a vystupují do popředí obtíže s návštěvami a ne zcela naplňovaný druhý resocializační prvek – udržování rodinných vazeb.

Vzdálenost z města X. do Olomouce je přibližně 20 km, návštěvy stěžovatele rodinnými příslušníky tak jsou objektivně snazší, a tím pádem by mohly být i častější.

1 Ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.

2 Ustanovení § 9 odst. 3 zákona o výkonu trestu.

3 Ustanovení § 7 odst. 1 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.

4 Zpráva o šetření veřejného ochránce práv ze dne 29. 4. 2014, sp. zn. 4418/2013/VOP. Dostupné v evidenci stanovisek ochránce: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/2402>.

Shrnuji tedy, že pokud žadatel o přemístění není pracovním zařazen nebo mu není dlouhodobě přidělována práce ve výchozí věznici, neměla by být nemožnost pracovního zařazení nebo absence volného pracovního místa v cílové věznici důvodem k zamítnutí žádosti o přemístění do věznice blíže k rodině.

Stěžovatel podal první žádost o přemístění do Vazební věznice Olomouc v době, kdy byl pracovním zařazen a práce mu byla přidělována. V takové situaci zamítnutí žádosti o přemístění nepovažuji za pochybení věznice z důvodu dobré dopravní dostupnosti a možnosti udržení rodinných vazeb i jinými prostředky.

Druhou žádost o přemístění podával stěžovatel přibližně měsíc poté, kdy mu již práce nebyla přidělována. S ohledem na skutečnost, že stěžovatel mohl být do práce kdykoliv znovu zařazen a v době zamítnutí žádosti mu nebyla přidělována práce pouze jeden měsíc (nepřidělování práce po dobu jednoho měsíce nepovažuji za dlouhodobé), neshledávám pochybení ani v případě zamítnutí druhé žádosti, a to i s ohledem na předpoklad, že Vazební věznici Olomouc nemuselo být z vnitřního systému patrné, že stěžovateli není přidělována práce ve Věznici Heřmanice, a proto upřednostňovala pobyt stěžovatele ve věznici, kde může být pracovním zařazen.

Kdyby však stěžovatel nebyl přemístěn na základě svých žádostí do Vazební věznice Olomouc z důvodu nemožnosti pracovního zařazení a ve Věznici Heřmanice mu nebyla dlouhodobě přidělována práce, pochybení Vazební věznice Olomouc bych shledala.

D. Informace o dalším postupu

Vazební věznice nepochybila tím, že z důvodu nemožnosti pracovního zařazení zamítla žádosti stěžovatele o přemístění ze dne 19. 12. 2017 a 4. 4. 2018.

Vzhledem k tomu, že jsem neshledala pochybení, své šetření končím podle ustanovení § 17 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv.

Zprávu zasílám řediteli Vazební věznice Olomouc, řediteli Věznice Heřmanice a stěžovateli.

Brno 8. srpna 2017

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
veřejná ochránkyně práv